

Hietaniemenkadun palvelukeskuksessa yöpyneiden asunnottomuuspolut

Verkostokehittäjät

Työkokous 12.12.2016

Haastavimpien asiakkaiden asumisen tukeminen

Sanna Sunikka

Kriminaalihuollon tukisäätiö

Toimitusjohtaja

Kuvat: Leif Mäkelä

KRIMINAALIHUOLLON TUKISÄÄTIÖ 2016

2.8.2016

Hietaniemenkadun palvelukeskus

- Asumispäivystys
- Tilapäinen asumispalvelu
- Ravinto- ja hygieniapalvelut
- Matalan kynnyksen päivystyksellinen lääkäri, sairaanhoitajan, sosiaalityöntekijän ja sosiaaliohjaajan vastaanotto
- Jalkautuvat palvelut
- Tavoitteena tukea pysyvien asuin- ja hoitomuotojen järjestymistä
- Tutkimuksen lähtökohdat palvelukeskuksen arkityössä
- Sosiaalityön erikoistumiskoulutukseen kuuluva lisensiaatintutkimus, marginalisaatiokysymysten sosiaalityön erikoisala

Kuva: Leif Mäkelä

Tutkimuksen tarkoitus ja näkökulma

- Tarkoituksena selvittää Hietaniemenkadun palvelukeskuksessa yhden yön aikana yöpyneiden 107 asunnottoman siirtymiä asuntoväestöön
- Asunnottomuutta tarkastellaan fyysisen tilan muutoksena
- Fyysisen tilan muutokset käsitetään asunnottomuuspolkuna
- Tutkimuskysymykset:
 - Millaiseen asumiseen Hietaniemenkadun palvelukeskuksessa 15.11.2009 yöpyneet ovat päätyneet sosiaalitoimen asiakastietojen perusteella?
 - Millaisiksi asunnottomuuspolut ovat muodostuneet?

Kuvat: Leif Mäkelä

Tutkimuksen toteutus

- Sosiaalitoimen asiakirjat tutkimusaineistona
 - Tutkimusaineisto koostuu palvelukeskuksessa 15.11.2009 yöpyneiden 107 henkilöiden sosiaalitoimen asiakastietojärjestelmän (ATJ) asiakirjoista
 - Aineistoa kerättiin asiakirjojen kirjaamisen alkamisesta vuoden 2012 loppuun saakka
- Asiakirjojen aineistolähtöinen sisällönanalyysi
 - Pelkistäminen, koodaaminen, yhtäläisyyksien ja eroavaisuuksien etsiminen, käsitteellistäminen
- Tietosuoja ja tutkijan positio

Helsingin kaupunki

ATJ
TUOTANTO
60 : 00

SULJE ATJweb

Hae

PERUSTIEDOT

- HAKU
- HAKU2
- HENK
- OHAKU
- PERHE
- VREK1
- VREK2

LAITOSPAIKAT

- TOPI
- TOPIT

MUISTIINPANOT

- ASHA
- ASLI
- AMUIS
- ATARV
- **AYHTO**
- MUIST
- SOSTY
- TARV
- TARVT
- TRAPO
- RAPO
- YHTO
- YHTOT

Millaiseen asumiseen yöpyjät ovat muuttaneet?

Asumis- muoto	Muutta- neet	Asuminen jatkuu	Asunnotto- muus uusiutunut	Asumis- muodon vaihto	Kuollut	Paikka- kunnan vaihto
Pienasunto	10	7	0	0	3	0
Tuki- asuminen	22	7	10	2	2	1
Asumis- yksikkö	41	20	9	7	5	0
Palvelu- asuminen	13	7	0	3	3	0
Yhteensä	86	40	19	12	13	1

Millaisiksi asunnottomuuspolut ovat muodostuneet?

1) Asuntoväestön polku

- Noin 80 prosenttia kaikista tutkimukseen valikoituneista siirtyi asuntoväestöön tarkastelujakson aikana
- Asuntoväestöön siirtyneistä noin 14 prosenttia vaihtoi asumisyksikköä tai muotoa asunnottomuuden uusiutumatta
 - Tavallisinta siirtyminen asumisyksiköstä toiseen
 - Siirtymiä sekä kevyemmin että vahvemmin tuettuihin asumismuotoihin
- PAAVO-ohjelma on olennaisesti vaikuttanut henkilöiden mahdollisuuteen saada pysyvä asunto
 - Neljällä asumisyksikköön muuttaneella ei ollut ollut koskaan omaa asuntoa

SUUNNITELMAT

- ASEUR
- ASUUN
- LÄHET
- PASU
- PASUO
- PASUP
- RAVA
- SEUR
- SUUN

PÄÄTÖKSET

- AHAKE
- APÄÄT
- ASUM
- EHO
- EPÄÄT
- HAKE
- HAUT
- KPÄÄT
- LASKE
- OPÄÄT
- PALMA
- PETI
- PPÄÄT
- PÄÄT
- TAKSA
- TAULU
- TOIM
- TIED
- VPÄÄT

2) Edestakaisen liikkeen polku

- Asuntoväestöön siirtyneistä reilun viidenneksen asunnottomuus uusiutui

Pääasialliset syyt:

- Muita häiritsevä elämä
- Luopuminen asunnosta
 - Toivomus päihteettömästä asuinympäristöstä
 - Sosiaaliset suhteet)
- Vuokravelka
- Päihteet
 - Hygieniaongelmat
 - Päihteiden käyttö päihteettömässä asumisessa

3) Asunnottomuuden polku

- Kaikista tutkimukseen valikoituneista 12 prosenttia ei siirtynyt asuntoväestöön

Pääasialliset syyt:

- Heikko tavoitettavuus tuetun asumisen arvioon
 - Päihdekierre, nopeatempoinen kiertely eri palveluissa
 - Yhteystietojen puute
- Jonossa olevat
 - Pitkät jonot
 - Useat arviot toimintakyvyn muutosten vuoksi
- Kieltäytymiset
- Kohtuuhintaisen asunnon puute

4) Kuoleman polku

- Kaikista tutkimukseen valikoituneista vajaa viidennes menehtyi tarkastelujakson aikana
- Sosiaalitoimen asiakirjat antavat vain vähän tietoa
- Merkittävä jatkotutkimuksen aihe
- Lisäksi polkututkimukset erilaisilla aineistoilla

Kuvat: Leif Mäkelä

Lopuksi

- Merkittävin siirtymä asiakirjoissa tuen tarpeiden arviointi ja SAS-käsittely
- Useita arvioita
 - Terveystilan, päihteiden käytön ja tai käyttäytymisen muutokset jonotusaikana
 - Uuden yksikön tai palvelun perustaminen, pitkät jonot
 - Asumistoiveiden ja tarjotun asumismuodon välinen ristiriita
- Merkittävin tuen tarpeiden syy oli päihteiden käyttö
 - Päihdekuntoutuksen suosittelu ensisijaisena toisaalta tuki päihteiden käytön hallintaa, mutta myös johti asunnottomuuden pitkittymiseen
- Liikkuminen asunnottomille kohdennettujen asuntomarkkinoiden sisällä pääsemättä tavanomaisille asuntomarkkinoille
- Mixed Modell
 - Näyttää, että tuen joustamattomuus ja heikko asuntotilanne vääjäämättä johtaa jonkinlaisen portaittaisen mallin syntymiseen

SLDITUKSET

- AHOPA
- ASOS
- HOAS
- HOPA
- SIPE
- SIPÄ
- THOAS

AVUSTAVAT

- HETUL
- HETUM
- POIS
- RESUT
- VEROT

MAKSATUS

- ASIT
- KELA
- LASKU
- MAKSU
- MTAP
- SITOU
- TREK
- TREKL
- VUSIT

LASKUTUS

- MAKÄ

KOTIPALVELU

- KOVA
- KOVI
- KÄYN
- TUKIP